

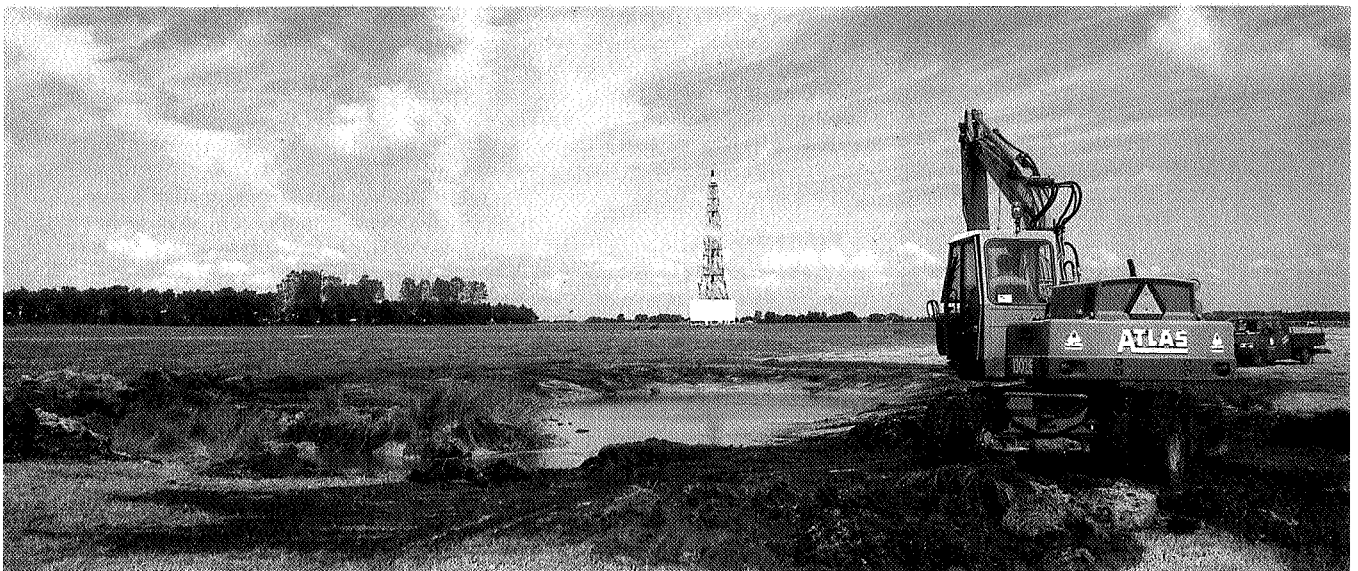
Veel landschappelijk waardevolle en natuurrijke elementen in het agrarische landschap zijn verloren gegaan door stads- en dorpsuitbreiding, infrastructuur en schaalvergroting in de landbouw. Gesubsidieerde projecten moeten er tegenwoordig toe leiden dat nog bestaande landschapselementen als houtsingels, poelen en dobben behouden blijven en zelfs weer worden aangelegd. Geheel nieuw is het opstellen van een bedrijfsnatuurplan. Hierbij wordt voor een boerenbedrijf als geheel (schuur, erf en landerijen) nagegaan waar zich waardevolle natuur- en landschapselementen bevinden, hoe deze het beste zijn te handhaven, waar mogelijkheden zijn nieuwe landschapselementen aan te leggen en welke maatregelen genomen moeten worden om de natuurwaarde te bevorderen.

Een overzicht van Leo Stockmann, medewerker bij Landschapsbeheer Groningen en belast met de projecten weidevogelbescherming en agrarisch natuurbeheer.

Meer natuur rond de boer

Landschapsbeheer Groningen zet zich in voor de instandhouding en uitbreiding van landschapselementen door aanleg, onderhoud, beheer en planvorming. Zij maakt plannen en is als uitvoerder betrokken bij de bedrijfsnatuurplannen. In de provincie Groningen zijn hiervoor zes bedrijven geselecteerd die voldoen aan de gestelde voorwaarden, in Tolbert, Oldehove, Wirdum, Wagenborgen, Finsterwolde en Sellingeren. Het voorbeeldplan moet een uitstralingseffect hebben en de boer moet zelf achter het plan staan en gevoel hebben voor natuur en landschap. Het enthousiasme van de boer moet ertoe leiden dat collega's ook geïnteresseerd raken. De boeren werken op vrijwillige basis mee en zijn ook zelf aandrager van ideeën over de te nemen maatregelen.

De officiële presentatie van de zes plannen vond

en landschap derij

Leo Stockmann

plaats in juni 1997 op het bedrijf van de deelnemer uit Sellingeren. Vertegenwoordigers van de provincie (financier van het project), van de deelnemende boeren en van Landschapsbeheer gaven daarbij aan dat zij belang hechten aan boeren die aan natuur- en landschapsbeheer doen zonder dat hun inkomen wordt geschaad.

Knotwilgen en houtsingels

Het is niet verwonderlijk dat de meeste deelnemende boeren zelf al bezig waren met natuur en landschap op hun bedrijf. Het betrof een zelf uitgegraven poel, het handhaven van oude knotwilgen, het 's winters laten overstaan van riet in en langs de sloot, het handhaven van houtsingels en van een spontaan opgegroeide houtsingel langs een oude verveningswijk. Door de bedrijfsnatuurplannen kunnen extra maatregelen genomen worden. Om amfibieën als kikkers, padden en salamanders betere levenskansen te bieden, zijn diverse poelen gegraven, waaronder een paar heel grote. Meerdere houtsingels hebben een onderhoudsbeurt gehad die ertoe moet leiden dat de singels een evenwichtige opbouw krijgen, waardoor ze aantrekkelijker zijn voor meer planten en diersoorten. Oude knotwilgen zijn geknot en meerdere wilgenstaken zijn op diverse plaatsen in de grond gezet. Op één bedrijf zijn zelfs ongeveer honderd staken langs een verhard veepad geplant, om een groene verbindingslijn te vormen tussen het boomrijke erf en de bosschages van een NAM-locatie. In de toekomst kunnen steenuilen de knotwilgen gebruiken als broedlocatie.

Graafwerkzaamheden bij het vergroten van een poel te Wagenborgen, foto André Eijkenaar

Kerkuil voert jongen een muis, foto Jan van de Kam

Uilen

Op twee bedrijven zijn steenuilenkasten in een boom geplaatst. Op een ander bedrijf huist al jarenlang een steenuilenpaar in de schuur. De kerkuil is een typische gebouwenbroeder. Drie bedrijven zijn thans voorzien van een kerkuilenkast. Omdat muizen het hoofdvoedsel vormen van uilen, moeten her en der op het bedrijf stukjes ruigte aanwezig zijn waar muizen graag vertoeven, bijvoorbeeld in de vorm van een niet-gemaaide slootkant, een stapel houtsnippers op het erf, een paar strobalen langs de rand van de akker en dergelijke.

Houtsingel wordt uitgedund bij een bedrijf in Tolbert, foto Leo Stockmann

Akkerkruiden en vogels

Op twee erven zijn hoogstamfruitbomen van oude rassen geplant. Bij een aantal boeren was belangstelling om stroken land in te zaaien met zaden van akkerkruiden als kamille, korenbloem, gele ganzenbloem, bolderik, koekruid, klapproos en wilde ridder-

